

17. zasedání Komise pro služby

Ve dnech 31. května a 1. června 2000 zasedala ve Státní vědecké knihovně v Ústí nad Labem Komise pro služby při Národní knihovně ČR, která je poradním orgánem ředitele NK ČR pro otázky knihovnicko-informačních služeb a jejich koordinace v ČR¹⁾. Hlavním tématem jednání „komise“ byly tentokrát především praktické otázky spolupráce v rámci meziknihovních služeb a využívání nově získaných informačních zdrojů.

Program „komise“ zahájil ředitel hostitelské knihovny Ing. A. Brožek, který ve stručnosti seznámil účastníky jednání s plány a perspektivami SVK v Ústí nad Labem. Na jeho přednášku navázali hostitelé podrobnou prohlídkou pracovišť knihovny ve Velké hradební, kde sídlí její vědecká část. Na exkurzi rekonstruovaných prostor knihovny navázal vlastní odborný program jednání. V bloku informační zdroje knihoven se účastníci „komise“ seznámili s hlavními projekty, které byly úspěšné v rámci grantového programu MŠMT LI 2000 - informační zdroje pro vědu a výzkum. Dr. Hemola informoval o třech projektech NK ČR - OCLC FirstSearch Service, Referenční centrum NK ČR - brána do světa informací a s projektem EIFL Direct. Mgr. Kolářová představila projekt STK Virtuální polytechnická knihovna. Kolegové z KnAV představili celoplošnou licenci, která byla získána v rámci programu LI 2000 na Web of Science. Z dalších představených projektů je nutné zmínit projekt MZK na využívání báze JADE a projekt NLK Medicínská virtuální knihovna (MEDVIK).

Bližšímu seznámení s jedním z nejvýznamnějších zdrojů, OCLC FirstSearch Service, ke kterému získaly přístup v rámci projektu NK ČR všechny SVK, MZK a NK ČR v rámci konsorciální licence, byla věnována další část programu. Mgr. Košťálová a sl. Jelínková z NK ČR poskytly účastníkům jednání základní školení, seznámily s jednotlivými bázemi a s možnostmi rešeršování. Vzhledem k tomu, že právě od 1. června všechny knihovny konsorcia získaly plný přístup k tomuto významnému informačnímu zdroji, měla tato část programu velmi pozitivní ohlas, byť zrovna „internet nebyl v nejlepší kondici“ a spojení s OCLC nefungovalo standardně.

Závěr prvního dne jednání byl cele věnován problematice meziknihovních služeb. Na základě usnesení 16. zasedání „komise“ připravila NK ČR „Metodické pokyny pro meziknihovní služby v České republice“ jako metodickou příručku, která konkretizuje Zásady meziknihovních služeb v ČR - doporučení ÚKR ze dne 15. 3. 1999. Tato metodická příručka prošla při jednání závěrečnými připomínkami, které však byly pouze formálního charakteru. „Komise“ se vzhledem k pohybům v knihovnické legislativě rozhodla doporučit pouze „elektronické“ publikování této příručky, která bude zpřístupněna i s dalšími dokumenty a doporučeními pro meziknihovní služby v ČR na domácí stránce NK ČR. Mgr. Pospíšilová dále seznámila své kolegy s doporučeními IFLA pro používání kódů v meziknihovních službách, pro zaslání objednávek MVS elektronickou poštou a pro používání faxu v me-

ziknihovních službách. NK ČR připravila překlady těchto dokumentů a rovněž je zpřístupnila na domácí stránce NK ČR²⁾.

MZK předložila jednání „komise“ pozměněný návrh tzv. jednotné (papírové) žádanky MVS, účastníci jednání tento návrh v závěrech nedoporučili.

Druhý den jednání byl zahájen prohlídkou „lidové“ části SVK - budova v ulici W. Churchilla. Závěrečná část „komise“ byla již tradičně věnována výměně praktických zkušeností. Při projednávání otázek soudního vymáhání tzv. nevratných výpůjček přinesly zajímavou informaci slovenské kolegyně o tom, že slovenské knihovny předávají pohledávky k vymáhání finančním úřadům a nejsou tak zatěžovány finančně, ani pracovní. Českým knihovnám však tento postup neumožňuje odlišné právní prostředí. Zajímavé poznatky s vymáháním nevratných výpůjček přinesly zkušenosti SVK Plzeň s tzv. „vymahačem“, který při osobních návštěvách získává knihovně zpět nevrácené knihy. Nová doba přinesla i jiné problémy, knihovny se musí vyrovnávat s narkomany a bezdomovci ve svých prostorách. Stále se zvyšující finanční náročnost v poskytování služeb se odráží i v cenících knihoven, novou finanční politiku představila STK, některé služby začínají být skutečně velmi drahé.

„Komise“ na závěr zformulovala doporučení pro ředitele NK ČR a přidělila úkoly svým členům:

1. NK ČR provede závěrečnou redakci Metodických pokynů pro meziknihovní služby v ČR a zpřístupní je na domácí stránce NK ČR
2. NK ČR zajistí tisk jednotné žádanky MVS v původně schválené podobě v TÚK, případně prověří možnost tisku žádanek přímo v NK ČR³⁾
3. Příští jednání „komise“ by se mělo konat v SVK Liberec, předseda „komise“ projedná s ředitelkou knihovny
4. Stěžejním tématem příštího jednání by měl být uživatel knihovny - cílové skupiny, potenciální uživatelé
5. Členové „komise“ budou o průběhu a závěrech jednání informovat své ředitele.

Hanuš Hemola

Poznámky:

- 1) Členy „komise“ jsou pracovníci oddělení služeb, resp. meziknihovních služeb NK ČR, MZK Brno, všech SVK a dalších českých ústředních knihoven - Státní technické knihovny v Praze, Městské knihovny v Praze, Národní lékařské knihovny, Ústavu vědeckých informací v zemědělství, Knihovny Národního muzea, Státní pedagogické knihovny J. A. Komenského, Centra informačních a knihovnických služeb VŠE. Jako pozorovatelé se účastní pracovníci slovenských knihoven - Univerzitní knižnice v Bratislavě, Centra vědeckých a technických informací Slovenské republiky, Slovenské národnej knižnice v Martině a ŠVK v Košicích.
- 2) Tyto dokumenty jsou přístupné na adrese http://www.nkp.cz/prostřednictvím_Referenčního_centra_NK_ČR - meziknihovní služby - legislativní dokumenty nebo prostřednictvím „Informací pro knihovny a vydavatele“.
- 3) Po jednání „komise“ došlo k dalším jednáním na úrovni ředitelů SVK a MZK k jednotné žádance MVS, oba návrhy jednotné žádanky budou zpřístupněny k diskusi na novém knihovnickém serveru Daidalos.